

L'OPINIÓ

SURT CADA DISSABTE

25 CENTIMS

BARCELONA, 19 DE MAIG DE 1928

ANY I. - N.º 14

SUBSCRIPCIONS = ADMINISTRACIO

Carme, 20. int., 1.ª

PREUS DE SUBSCRIPCIO:

BARCELONA: TRIMESTRE, 3.00 PESSETES; SEMESTRE, 6.00
FORA: TRIMESTRE, 3.50 PESSETES; SEMESTRE, 6.50
ESTRANGER: SEMESTRE, 9.00 PESSETES

El silenci del senyor Cambó

Amb motiu de la darrera carta publicada pel senyor Cambó, s'ha tornat a plantejar aquesta importantíssima qüestió: Són legítimes certes abstencions polítiques? Es disculpable el silenci dels homes representatius en els moments de crisis profundes?

Nosaltres creiem, sincerament, que no.

Un ciutadà obscur pot callar, moltes vegades, sense que la seva dignitat civil sigui molt ostensiblement ferida.

Un home que ha actuat durant tants anys com a capdavanter d'un partit d'ideals "polítics" no pot callar, dignament, quan arriben els dies de prova.

El senyor Cambó, un cop mort Prat de la Riba, ha contribuït més que ningú, amb la seva actuació, a portar les coses per un camí que no té sortida.

La seva política ha estat ambigua; d'afalacs i d'amenaques violentes frívolament alternats.

Fa pocs anys ell i els seus bescantaren les esquerres motejant-les de no saber defensar els ideals pairals. Ara molts esquerrans són a l'exili i el senyor Cambó creu que el silenci li pot ésser permès.

De primer moment, tingué potser l'esperança que serien possibles certes harmonies. Va sofrir un desengany (no el primer de la seva vida política, malgrat la fina agudesca que alguns li suposen); però, per això, va callar.

Havent estat ministre constitucional d'Espanya i diputat a Corts, en suspensió de Parlament i Constitució va continuar callant.

Posteriorment es produïren determinats fets que obligaren a tots els capítols dels vells partits a pronunciar-se. Ni això fou prou per decidir-lo a fer sentir la seva veu.

Tan brillant com resultava la protesta aïrada al temps dels anomenats governs liberals, més odiats encara que per la seva incomprensió de certes coses, per la lleugeríssima flaire de poruc laïcisme que semblava envoltar-los!

Fins que hem llegit les seves darreres mani-

festacions, sospitàvem que el senyor Cambó callava per por de comprometre els seus afers particulars, però mai no ens hauriem atrevit a imaginar que es cregués assistit del dret del silenci.

Quan s'ha ocupat un lloc com el que ell ocupava, és indispensable una mica més de coratge. És necessari, de vegades, arriscar una part del benestar material.

Altres, potser amb menys deures morals que l'ex-diputat de la Liga Regionalista, ho han fet sense vacillar.

D'altra banda, el sacrifici que tenia de fer no era gran; el pitjor que podia esdevenir-li era d'haver de passar a l'estranger una temporada més llarga que les que habitualment sol passar-hi, no mancat, certament, de tota mena de comoditats.

No cregué, doncs, el senyor Cambó haver justificat la seva conducta. El mateix ell que altres significats amics seus, tenien i continuen tenint l'obligació estricta de manifestar-se inequívocament.

Millor els hauria estat de callar pietosament l'any 1909 que no ara.

I més elegant hauria resultat per al senyor Cambó, que avui, amb tota prudència calla, de no escriure aquelles imprudents paraules que adreçà a Bèlgica quan aquella petita nació, fa pocs anys, va alçar-se amb voluntat heroica, per defensar la seva llibertat, enfront de l'imperialisme alemany.

En aquelles diades terribles la seva veu va fer-se sentir despiatadament, sense gaires miraments.

Tan bé com hauria fet de no dir res!

Ara que a tothom convindria que desorientés una vegada més l'opinió, el senyor Cambó calla.

Ell i els seus deuen saber el motiu que els reconana el silenci, però qualsevol que sigui no és prou per justificar-los davant de la posteritat.

cionals concorden amb el just principi liberal de la lliure determinació dels pobles. Sense colònies, la seva actitud és més noble que la de tots aquests pobles que a Egipte, a Nicaragua, a la Xina, o a Síria, fan sentir la força com origen d'un dret inhumà.

Les anteriors circumstàncies són, per elles soles, suficients a donar una importància mundial a les eleccions de demà. Si, com esperem i desitgem, l'embranchida a l'esquerra que doni el poble alemany és prou forta per portar els socialistes al poder, dintre d'un govern de coalició amb els partits burgesos avançats, o bé dintre d'un govern de coalició amb els comunistes, una profunda onada liberal que s'estendrà pertot arreu en serà la conseqüència. La virtualitat progressiva de la democràcia serà posada a prova i cal desitjar, en bé de la civilització, que l'evolució cap al col·lectivisme es mostri possible dintre dels procediments liberals i democràtics, per no haver de donar la raó als que creuen que el progrés de la humanitat ara com ara en èpoques passades, sols és possible en mig dels heroïsmes i les violències que acompanyen totes les revolucions.

Les llegendes sobre Mèxic

per J. Lluhi i Vallescà

D'una manera sistemàtica la gent de dreta de casa nostra ha procurat de treure partit de la qüestió religiosa que es debat a Mèxic, amb la minuciosa descripció dels suposats atropells de què han estat víctimes els seus afins d'aquell país. Qui més qui menys es creu que Mèxic és una mena d'infern on la simple afirmació dels sentiments catòlics és castigada amb martiris semblants als que han acreditat, a tot el món, l'esperit persuasiu dels Torquemades i altres sinistres companys de procelitisme.

La cosa, però, no és tan esgarriosa. El catedràtic de la Facultat de Dret de París, M. German Martin, en uns articles publicats últimament a la premsa francesa, exposa el que ha vist i sabut després d'un llarg sojorn en aquelles terres. Segons ell, ni s'ha molestat cap consciència catòlica ni s'han realitzat els martiris i persecucions que, per donar ales a la llegenda, comenten "La Paraula Cristiana", "Catalunya Social" o "La Dona Catalana".

Les nostres dretes han passat a segon terme la qüestió religiosa en ella mateixa i molt més encara la qüestió legal que l'acompanya. A què ha estat degut això? Molt senzill. Al fet que el govern de Calles defensa la Constitució i combat una revolta il·legal i antidemocràtica.

En efecte, la situació a Mèxic era la característica de tots els pobles on la Església ha dominat el poder civil. Els béns temporals eren perseguits amb igual perseverança que els espirituals, i es repetia el cas curiós però generalment observat (Espanya abans de les lleis desvinculadores, Filipines, Paraguai, etc.), que a major predomini social i polític, major increment dels béns terrenals. Per aconseguir aquella dominació i aquests avantatges, l'Església mexicana recolzava, principalment, en les masses índies i camperoles del país que assimilaven el cristianisme amb una mentalitat simple i supersticiosa.

Per això la neuràlgica revolucioneta d'ara no és altra cosa, sens dubte, que la fase definitiva d'una llarga lluita mantinguda per la flor de la intel·lectualitat mexicana, recollida en les grans ciutats, per a laïcitzar la nació i sostreure-la a les influències obscurantistes de les masses ignares del camp.

La primera conquesta seriosa d'aquest esperit avançat i renovador fou la revisió de la Constitució de 1857, en sentit progressiu, aconseguida l'any 1917, després d'una revo-

lució en la qual el clergat intervingué al costat dels reaccionaris vençuts.

La nova llei, semblant a la francesa i una mica més forta que la continguda en el programa polític de Pi i Margall, no fou aplicada de moment a causa de la pressió del clergat i del Papa. Des de l'any 1917 fins a l'any 1926, totes les eleccions foren guanyades pels partidaris de la seva implantació. El febrer de l'any 1926, el President Calles, conscient de l'aprovació de la majoria del país, fixà per al primer d'agost següent, l'entrada en vigor de la llei referida.

Davant de l'anunci que les coses anaven de veres, les autoritats eclesiàstiques formularen una protesta, aprovada pel Papa. El President Calles significà que la seva actitud era ben meditada i inltxiblt i altshorts, per part del clergat, començaren els preparatius de la resistència a la llei.

El primer acte, fet d'acord amb Roma, fou una vaga de capellans. Com que la propietat de les Esglésies era declarada nacional per la llei i la seva administració corresponia a una junta de veïns catòlics, elegits pels feligresos de la parròquia, responsables del compliment de les lleis, les autoritats eclesiàstiques s'oposaren a aquestes mides prohibint els oficis dintre dels temps. Ara aquests estan oberts; els fidels hi pregunten, però no s'hi oficia.

El segon acte, consistí en l'anomenada vaga de dol. Tenia una finalitat político-econòmica. Volia posar el Govern en una crítica situació financiera impedit-li la recaptació dels impostos que graven els espectacles de luxe; restaurants, cinemes, teatres, curses, etc. La seva eficàcia fou nul·la.

El tercer acte, conseqüència dels anteriors, de l'agitació que promogueren i de la decisió de no plànyer els mitjans de resistència, fou verament dramàtic i violent. Una sublevació militar molt seriosa i una revolta, d'una il·legalitat ben notòria perquè tots els camins estaven oberts a la lluita noble i democràtica d'unes eleccions presidencials, foren vençudes.

En el transcurs de la lluita armada, hi ha hagut extralimitacions? Probablement. Cal tenir en compte, però, que la manera forta, sembla ésser una característica nacional mexicana. Tampoc no s'ha de prescindir del fet que les violències han estat comeses, en tot cas, per les dues parts. Recordi's l'assassinat i mutilació de dos enginyers civils que manifestaren públicament, en una vila de l'interior, la seva conformitat amb les disposicions del Govern i l'assalt i saqueig d'un tren de pacífics viatgers per un nombros escamot de revolucionaris al crit de "Visca Crist-Rei!"

No és possible de judicar imparcialment la qüestió político-religiosa mexicana sense tenir ben present dues veritats. La incultura de la major part del país, el seu estat d'endarreriment respecte dels altres pobles, són deguts a l'actuació dels governs anteriors a la revolució de 1917. La significació liberal, democràtica i avançada del partit que actualment governa, l'obra cultural del qual és admirable, i que representa l'aspiració dels nuclis intel·lectuals de les grans ciutats de veure entrar Mèxic en el concert dels pobles deslliurats de tuteles màgiques.

Aquestes raons són les que ens mouen a desitjar el retorn de Mèxic a la normalitat. I és ben clar que per aconseguir-ho no hi ha altre camí que l'indicat pel sentit universal del progrés humà, representat, en aquell poble, pel partit que governa sota la presidència de Calles, un dels valors més positius que ha produït el recobriment per Mèxic de la seva lliure consciència nacional.

Propaguen L'OPINIÓ

Alemanya, República democràtica

Demà, diumenge, tindran lloc les eleccions generals alemanyes. El nombre d'electors i la forma d'elecció constitueixen una de les més remarcables aplicacions dels principis democràtics al govern dels pobles. En aquest sentit, l'Alemanya actual està per damunt de França i d'Anglaterra. Tots els alemanys, dones i homes, majors de 21 anys, tenen reconegut per la liberalíssima Constitució de Weimar el dret al sufragi. La forma d'elecció dels representants del poble és una de les més pures, i perfectes que hom pot imaginar. Es vota per les idees, pels interessos generals i dintre d'una perfecte igualtat de drets. Cada 60.000 vots dona dret a un diputat i el nombre d'aquests en el Reich-

tag, varia segons el nombre d'electors que han exercit el seu elemental deure de ciutadania.

Comparant aquest procediment amb l'emprat suara a França, té, com es veu, una gran superioritat democràtica. A Alemanya no es pot donar el cas que s'ha donat a França i que constitueix una injustícia manifesta. Ens referim al que ha passat amb els partits socialista i comunista. El partit socialista tingué en el primer torn, que és quan les idees són votades amb pureza, 1.700.000 sufragis i ha tret 101 diputats. En canvi, el partit radical-socialista, que tingué 1.600.000 vots, n'ha tret 135. Més notòria es fa la injustícia amb el partit comunista. Aquest tingué 1.070.000 vots i té 14 representants a la Cambra. En canvi, el partit republicà-socialista, amb 300.000 vots solament, n'ha aconseguit 45. Es pot afirmar, doncs, que la Cambra alemanya representa exactament el pensament polític del poble alemany. La Cambra francesa, en canvi, representa una alteració injusta i antidemocràtica del pensament polític del poble francès.

No és solament en aquest aspecte que l'Alemanya d'avui mereix la total simpatia dels homes liberals de tot el món. N'hi ha molts d'altres. Per la força de les circumstàncies, nascudes de la guerra. Alemanya és el factor més liberal de tota la política internacional. Desarmada, la seva adhesió als principis del desarmament universal és de les més sinceres que es manifesten a Ginebra. Trossejada per una pau feta sense cap mena d'idealismes (com està deixant la realitat aquelles famoses condicions wilsonianes rebudes com un bàlsam per tota la carn de canó que féu la guerra!), les seves reivindicacions na-

FOMENT DE LA PIETAT CATALANA

—I, are! Senyor Canons: una plata de crema i no som pas Sant Josep!

—I bé, no som diumenge, dia sant?